

Een land met 16 miljoen providers

» Laurens Mommers en Gerrit-Jan Zwenne

Innovaties op de markt voor elektronische communicatie moeten de ruimte krijgen, want zij zijn cruciaal voor de economische ontwikkeling van Nederland. Daarom dienen toezichthouders zich, met wettelijke rugdekking, afzijdig te houden bij nieuwe initiatieven, ook als dat betekent dat de overheid minder controle krijgt over de inhoud van de communicatie dan zij in het kader van de strijd tegen het terrorisme zou wensen.

Internetbedrijven Google en Skype kondigden afgelopen maand aan geld te steken in het Spaanse bedrijf Fon. Dat bedrijf wil op grote schaal draadloos internet door gebruikers laten delen. Elk lid van dat netwerk dat het eigen draadloze toegangspunt beschikbaar stelt aan het bedrijf, krijgt gratis toegang tot alle andere draadloze toegangspunten. Hoe meer leden zo'n gemeenschap heeft, hoe groter het nut voor de leden. Een analogo voorbeeld is Skype, een programma waarmee ruim 260 miljoen gebruikers via hun pc met elkaar kunnen bellen.

Draadloze communicatie via WiFi heeft daarmee de potentie om, jaren na de introductie, alsnog een 'disruptive technology' te worden. Zo'n technologie ondermijnt de bedrijfsmodellen waar decennialang op kon worden vertrouwd. Om te overleven moeten gevestigde ondernemingen zich aanpassen. Wat gold voor de fabrikanten van typemachines, geldt ook voor overheden en wetgevers, die hun wetten en regels moeten herzien.

De markt voor draadloos breedbandinternet kan er door initiatieven als van Fon radicaal anders uit komen te zien. Ten eerste kunnen telecombedrijven, die enkele jaren geleden voor hoge prijzen umts-licenties kochten, die licenties wellicht lang niet terugverdienen. Ten tweede kan de rol van de internetprovider onder druk komen te staan als straks heel Nederland draadloos internet heeft en gewoon direct contact maakt via de burelen.

Hoe moet de wetgever reageren als er straks 16 miljoen kleine internetproviders zijn in Nederland? Al enkele jaren kent Leiden een succesvol project waarbij vrijwilligers een stadsdekkend netwerk verzorgen: Wireless Leiden, niet-commercieel, zonder overheidsbemoediging, met een flinke gebruikersgroep en veel innovatieve diensten. Maar hoe lang gaat het stimulerende gebrek aan overheidsinterventie bij Wireless Leiden nog duren?

Regulering kan op korte termijn goed zijn voor de concurrentie, maar kan ook innovatie in de weg staan. Zo staat er in de telecommunicatiewetgeving een groot aantal regels voor openbare elektronische communicatiediensten. Op de aanbieder van zo'n dienst rusten allerlei verplichtingen, waaronder registratie bij toezichthouder Opta, bewaarplicht van verkeersgegevens en aftapverplichtingen. Handhaving van die verplichtingen betekent vermoedelijk het einde van Wireless Leiden.

Telefonie en internettoegang zijn een economische factor van groot belang. De drijvende kracht daarachter is innovatie. In plaats van beperkingen op te leggen, zou juist de ontwikkeling gestimuleerd moeten worden. Allerlei wettelijke eisen voor het aanbieden van telefonie via VoIP en internet via WiFi zouden op z'n minst opgeschort moeten worden om innovaties als van Fon de ruimte te bieden. De keerzijde — verminderde controle op de aard van de communicatie — moet de overheid voor lief nemen.